Brugsen i Nordby har rundet de 125 år

Brugsen i Nordby har gennem sine 125 år gennemlevet en eksplosiv udvikling

SuperBrugsen i Nordby blev indviet i 2015. Foto: Keld Nissen

JUBILÆUM -– Nordby Brugs har udviklet sig fra en mindre medlemsforening til at være en af Danmarks største brugser og Fanøs største arbejdsplads. Brugsen i Nordby, som den 1. oktober fyldte 125 år, har gennem alle årene været stedet, hvor øboerne mødtes og udvekslede nyheder og sladder. Historien fortæller, at allerede i begyndelsen af forrige århundrede gik snakken mellem gamle søfolk livligt hen over disken, mens tobaksdåsen stod fremme til fri afbenyttelse. Også i dag kommer man sjældent i Brugsen uden at møde en eller flere, man kender, til en snak – nu dog sjældent over en pibe tobak.

Man ved ikke noget om etableringen af Nordby Brugs i 1896, da den første foreningsprotokol er forsvundet. Men man ved, at der i forvejen var seks købmandsforretninger i Nordby. Og tre år senere, i 1899, kunne Fanø Ugeblad berette, at Brugsforeningen havde købt blokkedrejer Endes ejendom på hjørnet af Hovedgaden og Valdemarsvej for 6000 kroner.

I begyndelsen af det forrige århundrede betalte Brugsen otte-ti procent i dividende til medlemmerne, og i 1914 fik de i december et kvart kilo chokolade i julegave, hvis de i løbet af året havde købt kolonialvarer for mindst 20 kroner.

Brugsen var i realiteten en forening, hvor medlemmerne i fællesskab indkøbte varer, som de så fordelte imellem sig. Og bestyrelsen holdt godt øje med driften af butikken. I april 1919 holdt de et møde, hvor de behandlede klager fra medlemmerne om, at uddeleren blandt andet ikke var helt god til at overholde åbnings- og lukketiderne. Han fik derefter besked på, at hvis han ikke forbedrede servicen over for medlemmerne, ville han få en alvorligere advarsel og måske ende med at blive fyret.

Medlemmer hamstrede

Under Første Verdenskrig var der nogle af de mere velstillede medlemmer, der hamstrede varer. Det fik bestyrelsen til at indføre restriktioner, så medlemmerne kun måtte købe ind til deres daglige behov.

I 1927 besluttede en ekstraordinær generalforsamling at erhverve købmand Poul U. Hestbeks forretning på Hovedgaden 75. Den kostede 27.500 kroner, og installationer løb op i 913 kroner. I årenes løb blev der flere gange bygget om og tilkøbt naboejendomme, og Brugsen blev liggende på adressen i de næste 87 år.

Gennem de 125 år har der kun været en håndfuld uddelere, men langt den største udvikling er sket under den nuværende, Bent Kruse Madsen, der har bestyret Brugsen de seneste 22 år. I 2004 overtog Nordby Brugs Dagli'Brugsen i Sønderho, og de to butikker fik navnet Fanø Brugsforening. I 2007 overtog Brugsen tankstationen på Strandvejen og byggede den om til OK-tank. I 2011 købte Brugsen Fanø Blomster. Og sidst, men ikke mindst blev den nye SuperBrugsen opført og indviet i 2015, hvor Arresten tidligere lå. Købet af Arresten kostede 10 millioner kroner, og byggeriet af den nye Brugs beløb sig til yderligere 50 millioner.

De allerseneste par år er Fanø Brugsforenings udvikling på det nærmeste eksploderet på grund af den store tilstrømning af turister. Hvor omsætningen i 1999 var på 25 millioner kroner, var den sidste år på 160 millioner. Og Fanø Brugsforening med godt 2.800 medlemmer er nu blandt Danmarks største Coop-butikker målt på omsætning.

De fleste af oplysningerne i artiklen stammer fra de to jubilæumsskrifter, der blev udgivet i anledning af Brugsens 100- og 120-årsjubilæum.

Tekst: Keld Nissen

Fra Nordby Brugs i de første år. Foto fra jubilæumsskriftet Nordby Brugs 100 år.

Jubilæumsfest

SuperBrugsen fejrer sin 125 års fødselsdag med en fest i Fanø Hallen lørdag den 13. november for 600 medlemmer.

Hovedattraktionen bliver Birthe Kjær, der kommer og underholder.

Der bliver serveret en tre-retters menu, som er inkluderet i prisen for deltagelse i festen.

Jeg er 35 år og vokset op i Sønderho. Er uddannet jurist og ansat i Esbjerg Kommune, brandmand og far til 3. For mig er Fanø unik. Jeg brænder for, at Fanø skal være det bedste sted at være barn, et attraktivt sted at drive virksomhed og et skønt sted at være for vor mange gæster.

VENSTRE
Frihed og fællesskab